

Sjøfartsdirektoratet

Sendt pr. e-post: postmottak@sjofartsdir.no

Deres ref.: 2017/97797-33
Vår ref.: 287605

Dato: 12. august 2019

Høring - Nye regler om dykking fra skip

1. INNLEDNING

Advokatforeningen viser til Sjøfartsdirektoratets brev og høringsnotat av 29. april 2019 med forslag til nye regler for dykking fra skip. Dette er utarbeidet i samarbeid med Arbeidstilsynet på oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt, og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for arbeidsrett. Lovutvalget består av advokatene Tarjei Thorkildsen (leder), Oddvar Lindbekk, Monica Furustøl, Martin Staxrud Jetlund, Simen Lium og Kristin Grung. Advokat Rajvinder Bains bistår utvalget som sekretær. Saken er også forelagt lovutvalget for samferdsel og sjø-, luft- og annen transportrett inklusive sjøforsikring, bestående av advokatene Henrik Hagberg (leder), Nina Hanevold-Sandvik, Oddbjørn Slinning, Anders Svinø og Mats Erik Sæther.

2. SAKENS BAKGRUNN

Sjøfartsdirektoratet og Arbeidstilsynet foreslår å gjøre endringer i arbeidsmiljøloven § 1-2, gjøre endringer i forskrifter gitt med hjemmel i arbeidsmiljøloven, skipsarbeidsloven og skipssikkerhetsloven, og å oppheve en forskrift gitt med hjemmel i den tidligere loven om arbeidstiden på skip, samt etablere en ny forskrift om dykking fra skip.

Forslagene tar i hovedsak sikte på å klargjøre grensen mellom de to regelsettene dykking fra skip kan omfattes av, og da med et primærfokus på å sikre at aktiviteten er omfattet av vernelovgivning, enten gjennom det ene eller det andre regelsettet. Videre skal forslaget harmonisere reguleringen av den særlige risikoen ved dykking i de to regelsettene på bakgrunn av en ikke tilfredsstillende regulering i sjøfartslovgivningen.

3. KOMMENTAR TIL DE ENKELTE FORSLAGENE

3.2 Klargjøre grense

Advokatforeningen mener at de foreslåtte endringene oppnår formålet om en klar grense i den forstand at den aktuelle dykkeaktivitet enten omfattes av arbeidsmiljølovens eller av skipsarbeidslovens virkeområde. Dette ved at unntaksbestemmelsen i arbeidsmiljøloven kobles mot de arbeidstakere som er omfattet av skipsarbeidslovens virkeområde.

I vedlegg til høringsnotatet med angivelse av forslag til endring av arbeidsmiljøloven heter det: «§ 1-2 annet ledd skal lyde». Her menes naturlig nok «§ 1-2 annet ledd bokstav a», hvis ikke forsvinner «annet ledd bokstav b». Advokatforeningen mener at de foreslåtte endringene også bidrar til å klargjøre tilknytningskravet i forskrift om skipsarbeidslovens virkeområde, og dermed hvilke aktiviteter som hører til hvilket regelsett, selv om dette ikke utelukker at det fortsatt kan oppstå «grensespørsmål».

3.2 Harmonisering og supplerings av risikoregulering

Etter Advokatforeningens syn sørger endringene også for en harmonisering av regelverk for dykking i de to regelsett, og bidrar til et likeverdig vern.

3.3 Opphevelse av bestemmelser om overtid og kompensasjon

I høringsnotatets innledning i pkt. 5.1 angis at det «er ... behov for å gjøre endringer i kravene til arbeidstid for den som har sitt arbeid om bord på skip, og som er involvert i dykkeoperasjoner». Nærmere om hva dette behovet er, og hvilke endringer som er begrunnet i dette, angis ikke der. I forslaget pkt. 5.6 foreslås oppheving av forskrift 26. juni 1981 nr. 3813 «om arbeidstiden for dykkepersonell på norske skip». Sjøfartsdirektoratet angir blant annet at forskriften «bærer preg av sovende bestemmelser og utdaterte referanser». Noen av forskriftens bestemmelser videreføres i forslag til ny § 4 a i forskrift av 26. juni 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske skip mv. Der videreføres bestemmelsene om grenser for alminnelig arbeidstid.

De materielle regler som ikke foreslås videreført er dermed i hovedsak § 5 om begrensninger på

overtidsbruk som sådan, omfangsbegrensninger på overtidsarbeid for de tilfeller dette er tillatt, og § 6 om kompensasjon hvor overtidsarbeid kompenseres med ett tillegg på minst 40 %, parallell til reguleringen i aml. § 10-6 (11).

Etter Advokatforeningens syn kommer det ikke klart frem hvilket bakenforliggende behov, som er adressert i høringsuttalelsens innledning pkt. 5.1, som direktoratet mener begrunner opphevelsen av disse bestemmelsene. Det antas videre at det ikke siktes til ett og samme behov for hhv. å oppheve et forbud mot overtidsarbeid som sådan (ref. § 5 nr. 2) og det å oppheve en kompensasjonsbestemmelse (ref. § 6 nr. 3). Det antas at det er de angitte endringer i næringen og den nye måten å organisere dykketjenestene på som er kilde til det uttalte behovet for å oppheve begrensningene på overtidsarbeid som sådan, men dette angis ikke uttrykkelig. Forholdet mellom behovet for endringer og kompensasjonsbestemmelsen i § 6 er ikke beskrevet.

Etter Advokatforeningens syn er også de oppgitte begrunnelsene som gis for å oppheve disse bestemmelsene uklare. Sjøfartsdirektoratet viser i pkt. 5.6 først til at de oppfatter at forskriften med unntak for skrankene for alminnelig arbeidstid kan avvikles. Hva som konkret begrunner denne oppfattelsen angis ikke.

Etter dette gis følgende begrunnelse: «Forhold knyttet til overtid og kompensasjon for arbeid utover avtalt arbeidstid bør i stedet overlates til arbeidstaker og arbeidsgiver å avtale, eller til partene å fastsette ved tariffavtale. Det vil være i tråd med skipssikkerhetslovens system for regulering av arbeidstid og hviletid. Overtid og samlet arbeidstid er ikke regulert i skipssikkerhetsloven, og det er kravene til hviletid som setter de øvre begrensningene for hvor mye arbeidstaker kan jobbe.»

Advokatforeningen legger til grunt bestemmelsene knyttet til begrensning av overtidsarbeid for personer som foretar dykking (§ 5) og kompensasjon for overtidsarbeid (§ 6), opprinnelig er innført begrunnet i vernehensyn relatert til den særlige risikoen forbundet med dykking og iht. normalordningen for overtidskompensasjon. Advokatforeningen mener at å oppheve slike vernebestemmelser krever en analyse mot de hensyn som begrunnet regelen, og en begrunnelse som forklarer hvorfor bestemmelsene nå bør oppheves. Ut over henvisningen til «skipssikkerhetslovens system», gir Sjøfartsdirektoratet ikke en konkret begrunnelse for hvorfor det nå bør være slik at dette «overlates til arbeidstaker og arbeidsgiver å avtale». Det gis heller ikke en konkret begrunnelse for hvorfor dagens regel ikke bør videreføres.

Høringsnotatet behandler ikke forholdet til direktiv 1999/63/EF om «Europeisk avtale om organisering av sjøfolks arbeidstid» og denne avtalens klausul 10 hvor det blant annet er en målsetning «... i størst mulig grad å unngå eller redusere bruk av overtid ...». I den sammenheng bør det vurderes i hvilken grad opphevelsen av de aktuelle bestemmelsene og forslaget til nytt § 26-1 annet ledd i forskrift om utførelse av arbeid av 06.12.11 nr. 1357 vil sikre effektiv etterlevelse av disse forpliktelsene.

Til Sjøfartsdirektoratets begrunnelse minnes det videre om at normalordningen på arbeidsmiljølovens område helt siden arbeidervernloven av 1936 har vært at det kreves et minstenivå for kompensasjon ved overtidsarbeid.

Høringsnotatet beskriver ikke gjeldende tariffnormer for slik kompensasjon eller avtaledekning på området. Dette ville være relevant og nødvendig for å kunne klarlegge virkningen av opphevelsen av de aktuelle bestemmelsene. En slik klarlegging aktualiseres ytterligere av opplysningene om nye

organisasjonsformer for dykkeaktivitet, der etablerte tariffnormer ikke nødvendigvis treffer dykkerstillinger i de nye organisasjonsformene.

Til Sjøfartsdirektoratets uttalelse om at det er kravene til hviletid som setter de øvre begrensningene for hvor mye arbeidstaker kan jobbe, pekes det også på at departementet i forarbeidene til skipssikkerhetsloven Ot.prp. nr.87 (2005-2006) pkt. 11.2.4 tok avstand fra en slik måte å definere rammene for hvor mye en arbeidstaker kan jobbe.

4. OPPSUMMERING

Advokatforeningen mener at forslaget oppnår sine målsetninger med hensyn til å klarlegge grensen mellom de to regelsett, sikre at aktuelle arbeidstakere omfattes av ett av de to regelsett, samt harmonisering av vernebestemmelser for å oppnå likeverdige sikkerhetsregler for dykkepersonell i de to regelsett.

Advokatforeningen mener at å oppheve vernebestemmelser krever en vurdering mot de hensyn som begrunnet regelen, og en begrunnelse som forklarer hvorfor bestemmelsene nå bør oppheves. Advokatforeningen savner en slik analyse for vernebestemmelsene i den tidligere forskrift §§ 5 og 6. Advokatforeningen foreslår at disse bestemmelsene ikke oppheves uten at slik analyse er gjort og sendt på ny høring.

Jens Johan Hjort
leder

Vennlig hilsen

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no